Nr 138. **Kraków, Niedziela 24 Marca 1912.** **Rok XXXI**

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) nprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. Olszewskiego ulica Kilińskiego 2 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. — Biuro dzienników M. Hopcycza, ul. Wiślna.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Krug. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 14.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem piemem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Zjazd demokratyczny.

(Telegr. „N. Reformy“).

Lwów, 24 marca.

Komitet szerszy demokracyi polskiej obradował wczoraj przy licznym udziale delegatów z prowincyi. Przedmiotem dyskusyi była ostateczna redakcya programu stronnictwa. Dziś odbędą się plenarne obrady zjazdu delegatów.

Zjazd chirurgów w Warszawie.

(Telegr. „N. Reformy“).

Warszawa, 24 marca.

Władze zezwoliły na zwołanie w Warszawie w jesieni r. b. zjazdu chirurgów z Królestwa Polskiego.

Cesarz Wilhelm w Wiedniu.

(Telegr. „Nowej Reformy“).

Wiedeń, 24 marca.

Po śniadaniu w Schoenbrunnie przyjął cesarz Wilhelm ministra spraw zagranicznych hr. Berchtolda na specyalnej audyencyi, która trwała godzinę. Następnie udał się cesarz Wilhelm do miasta i złożył o godz. 4½ po południu odwiedziny małżonce ambasadora niemieckiego w pałacu niemieckiej ambasady, gdzie też byli zebrani wszyscy członkowie ambasady z żonami. W salonach ambasady podano herbatę. Z ambasady niemieckiej powrócił cesarz Wilhelm do Schoenbrunnu. Ks. August Wilhelm wraz z księżną odbyli w towarzystwie arcyks. Franciszka Salwarora i arcyks. Maryi Waleryi dłuższą przejażdżkę po mieście. Jedynym momentem, wychodzącym poza prywatny charakter odwiedzin cesarza niemieckiego, był obiad w Schoenbrunnie. Na obiedzie tym byli obecni wspólni ministrowie, prezydenci ministrów, generalicya, dygnitarze dworscy, namiestnik itd.

Wiedeń, 24 marca.

Cesarz nadał księżnej Aleksandrze Wiktoryi pruskiej wielki krzyż orderu Elżbiety.

Wiedeń, 24 marca.

Cesarz Wilhelm wyjechał wczoraj o godzinie 9 wieczorem na południe. Pożegnanie z cesarzem w zamku w Schoenbrnnnie było nadzwyczaj serdeczne. W zastępstwie cesarza towarzyszył cesarzowi Wilhelmowi na dworzec kolejowy arcyks. Leopold Salwator. Odwiedziny cesarza Wilhelma, jak już kilkakrotnie podnoszono, miały charakter zupełnie prywatny, podobnie jak i obiad, wydany wieczorem, na którym toastów nie wygłaszano.

Bank przemysłowy.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Lwów, 24 marca.

Wczoraj odbyło się tu pierwsze walne zgromadzenie akcyonaryuszów Banku przemysłowego, pod przewodnictwem posła Abrahamowicza. Na zgromadzenie przybyli: członek Wydziału krajowego dr Jahl, prezydent miasta Krakowa dr Leo, prezydent m. Lwowa Neuman, dyrektorowie Banku krajowego Zgórski i Michalski, hr. Adam Gołuchowski, dyrektor Fruchtmam i reprezentant wiedeńskiego Tow. eskontowego Maksymilian Krasny.

Prezes Rady nadzorczej Abrahamowicz zagaił posiedzenie i uzupełnił sprawozdanie dyrekcyi.

Po uchwaleniu absolutorym dla dyrekcyi, dyr. Szarski zgłosił wniosek co do rozdzielenia czystego zysku 715.965 K 44 hal. i zaproponował imieniem dyrekcyi 6 prc. t. j. 24 K od akcyi.

Po obszernej dyskusyi przyjęto kilka wniosków głównie co do zmiany statutu. Uchwalono wreszcie, że członkowie Rady nadzorczej mają pobierać za marki obecności po 20 K a członkowie komisyi rewizyjnej za każdą rewizyę po 400 K. Do komisyi rewizyjnej wybrano: dyr. Fruchtmana, Leopolda Baczewskiego i Edwarda Giržika, zastępcami pp. Pawła Ciompę i Zygmunta Mendelsburga.

Ułaskawienie studentów ruskich.

(Tel. „N. Reformy“.)

Lwów, 24 marca.

W sprawie ułaskawienie studentów ruskich donosi „Diło“. że sprawia ta przedstawia się cokolwiek inaczej, aniżeli w telegramach doniesiono. Z pięciu zasądzonych na karę 3 miesięcznego więzienia, tylko czterem, t. j. Ochrymowiczowi, Sumykowi, Zadurowiczowi i Reszetyle darowano następstwa kary, co się zaś tyczy piątego zasądzonego Mikołaja Zaliżniaka, — to zasądzenie go na trzy miesiące więzienia i wydalenie z granic państwa, po odsiedzeniu kary, zostało prawomocnem. Pięciu zasądzonym na karę 1 miesiąca więzienia, zmniejszono karę na 14 dni aresztu i darowano następstwa kary. Wszystkim innym darowano karę i jej następstwa. Wreszcie donosi „Diło“, że w tych dniach zasądzeni otrzymają wezwanie do odsiedzenia kary.

Strajk.

(Telegr. „N. Reformy“).

Praga, 24 marca.

Dzisiaj odbędą się we wszystkich rewirach węglowych zgromadzenia robotnicze dla omówienia sytuacyi.

Zabrze, 24 marca.

Niebawem można oczekiwać zakończenia strajku.

Londyn, 24 marca.

Związek robotników górniczych postanowił w poniedziałek konferować z rządem.

Z debaty o kanałach w Kole polskiem.

Kraków, 24 marca.

Z Wiednia otrzymujemy komunikat z onegdajszych obrad nad nowelą kanałową w Kole polskiem. W przedmiocie tym przemawiali posłowie: Kędzior, Głąbiński, Kozłowski, Angermann, Kolischer i Buzek. Podajemy treść tych przemówień.

Mowa posła Kędziora.

Wniesiona przez rząd nowela do ustawy z r. 1901 o budowie dróg wodnych i regulacyi rzek, przewiduje dalszy kredyt na te budowie w 15 leciu 1913 do 1927 w sumie 193 milionów koron w gotówce. Powyższa kwota wraz z kwotą nieużytego dotychczas kredytu z r. 1901 (nominalnej wartości 250 milionów koron), razem 310 milionów koron ma być użytą:

a) Na budowę dróg wodnych w kwocie 137,700.000 K, z czego przypada na budowę kanału od granicy śląskiej do Dniestru w Galicyi i na ukończenie kanalizacyi Wisły w Krakowie 64,200.000 K. na kanalizacyę Łaby i Wełtawy w Czechach 73 milionów koron i na wykończenie zbiornika wody na Bystrzyczce w dorzeczu Beczwy na Morawach pół miliona koron.

b) Na regulacyę rzek stanowiących wspólną sieć wodną z drogami wodnemi jako 60-procentowy dodatek państwa w kwocie 172,300.000 K mianowicie:

1) W Czechach	43	mil. koron.
2) Na Morawach	44·5	„ „
3) W Austryi Dolnej	39·8	„ „
4) Na Śląsku	10	„ „
5) W Galicyi	35	„ „

Wykonanie innych dróg wodnych, przewidzianych w ustawie z r. 1901, t. j. kanału spławnego Dunaj-Odra i części kanału Odra-Wisła na Śląsku, ma być odroczone do późniejszego terminu. Na budowę kanału od granicy śląskiej do Dniestru przeznaczona zostaje, od roku 1923 począwszy, corocznie kwota, równa przynajmniej przeciętu rocznemu środków, do owego czasu na tę budowę użytych, a zapewniająca odpowiedni postęp budowy, która to kwota ma być wstawiona do preliminarzy państwowych, albo w danym wypadku pokryta w drodze operacyi kredytowej.

Nowela zmienia czas budowy 20 letni przewidziany w ustawie z r. 1901, przedłużając drugi okres z lat 11 na 15, a obok tego nie przeznacza dostatecznych środków, któreby zapewniły wykończenie robót do r. 1927. — Nadto w wyjaśnieniach do noweli niema podanych kosztów regulacyi rzek w poszczególnych krajach, tak; iż niemożliwą jest ocena, o ile regulacya rzek w tym okresie postąpi.

Dalszą zmianę ustawy z r. 1901, niekorzystną dla krajów, wprowadza nowela przez to, że zamiast jednej ósmej części raty annuitetowej 4 prc. pożyczki, mającej się zaciągnąć na budowę dróg wodnych, a umarzalnej w latach 90, miałyby kraje opłacać jednę ósmą część wydatku na budowę w miarę postępu robót.

Na budowę dróg wodnych wydano do r. 1910:	
W całem państwie	42,759.877 kor.
Na lata 1911-12 przewiduje rząd	24,406 780 „
Nowela przewiduje na okres 1913-1927	157,300.000 „
tak, iż koszta budowy do roku 1927 wynosiłyby	224.466.664 kor.
(Z czego na Galicyę przypadałoby	86,966.960 kor.)

podczas gdy koszta budowy kanału Dunaj-Odra-Wisła-Dniestr i kanalizacyi Łaby i Wełtawy obliczyło ministerstwu handlu na 836,697.452 koron.

Na regulacyę rzek wydano po koniec r. 1910 we wszystkich krajach interesowanych	57,601.199 kor.
na lata 1911 i 1912 przewiduje rząd	43,281.441 „
Nowela przeznaczyła od r. 1913 do 1927	275,900.000 „
tak, iż koszta regulacyi rzek wynosiłyby po koniec r. 1927	376,782.640 kor.
(z czego na Galicyę przypadałoby	84,031 000 kor.)

Na regulacyę rzek w Galicyi przeznacza nowela na okres 1913 do 1927 sumę 51,800.000 K (wraz z 40% datkiem kraju), tak, iż rocznie byłoby do przebudowania 3,453.333 K, z potrąceniem zaś kosztów budowy zbiornika na rzece Sole w Porąbce i kosztów budowli na górnej Pełtwi we Lwowie w sumie okrągłej 15 milionów K, przypadłoby na właściwą regulacyę rocznie 2,453.000 K, podczas gdy obecnie namiestnictwo i Wydział krajowy przebudowują rocznie w myśl ustaw krajowych z r. 1901 i 1907 4,429.000 K.

Ponieważ nie byłoby wskazanem ograniczać postępu robót przy regulacyi rzek, proponuje mowca skrócenie drugiego okresu budowy z 15 na 10 lat w myśl pierwotnego projektu rządu, oraz przywrócenia w noweli postanowienia ustawy kanałowej z r. 1901, wedle którego na budowę dróg wodnych ma być zaciągnięta 4% pożyczka umarzalna w latach 90, a kraje uiścić mają 12½ datek do kosztów budowy dróg wodnych za pomocą spłaty ⅛ części rat annuitetowych tej pożyczki.

Dalsze przemowy.

Poseł Głąbiński zaznaczył, że oznaczenie terminu ostatecznego wykonania kanału galicyjskiego, choćby dalszego, jest konieczne dla zabezpieczenia całej budowy.

Mowca domaga się, ażeby Koło polskie w odpowiedniej chwili przeprowadziło zmiany noweli 1) przez oznaczenie terminu ukończenia kanału galicyjskiego aż do Dniestru w okolicy Halicza; 2) skrócenie § 2 w ustępie trzecim terminu roku 1923 na 1917, od którego rząd miałby obowiązek zapewnić corocznie odpowiednie kwoty na dalszy ciąg budowy kanału galicyjskiego do Dniestru. 3) Zapewnienie regulacyi rzek galicyjskich ściśle wedle programu, przyjętego przez Sejm przy uchwaleniu ustaw krajowych z roku 1901 i 1907.

Poseł Kozłowski uznaje, że postępowanie prezydyum w sprawie zapewnienia pierwszego czytania przed świętami było zręcznem. Pierwsze czytanie nie zabezpiecza jednak przeprowadzenia noweli. Na przedłużenie okresu budowy Sejm nigdy się nie zgodzi. W tym kierunku ponowne rokowania z rządem są wskazane. — Również braknie w ustawie terminu ukończenia kanałów, który jest niezbędnym. Mowca uznaje zasługi prezydyum, ale żałuje że sprawę tę traktowano w tajemnicy, błędy ustawy można było wcześniej naprawić.

Poseł Angermann na podstawie cyfr wykazywał znaczenie ekonomiczno-handlowe kanałów dla Austryi.

Poseł Kolischer zwrócił uwagę, że koszta transportu na kolejach żelaznych z powodu podrożenia sił roboczych, w przeciągu następnych 25 lat na kolejach żelaznych ogromnie się wzmaga i że wskutek tego taryfy kolejowe w przyszłości t. j. w czasie, w którym kanały będą gotowe, niepomiernie się podniosą tak, że porównanie obecnych taryf z przyszłemi taryfami wodnemi, nic nie udowadniają. Gdy bowiem przy kolei żelaznej koszta transportu zawisłe są przedewszystkiem od cen robocizny, stanowią najmniejszy czynnik kalkulacyi frachtowej. Dlatego mowca Koła polskiego musi na to zwrócić uwagę. Zdaniem mowcy musi prędzej albo później elementarną siłą przyjść do skutku także kanał Wiedeń—Kraków i dlatego mowca Koła nie może się oświadczyć przeciw tej budowie. Ale i względy taktyczne wymagają, ażeby zaspokoić przy tej sposobności choć częściowo słuszne żądanie co do gospodarstwa wodnego Austryi w ogóle, a w szczególności także w alpejskich prowincyach i niemieckiej części Czech. W ogóle mowca Koła przy pierwszem czytaniu musi mówić tak, ażeby nie zrażając innych, którzy przy kanałowej sprawie nie mają interesu bezpośredniego, strzedz programu kraju.

Przemową posła Buzka zakończono posiedzenie.

Wystawa architektoniczna w Krakowie.

Poza robotami budowlanemi, które szybko postępują naprzód, prowadzone są w dalszym ciągu roboty ziemne. W ostatnich dniach uregulowano potok Młynówki, oddzielający plac wystawy od parku Jordana i rozpoczęto budowę mostku żelazno-betonowego przez Rudawę, który prowadzić będzie do głównego wejścia na wystawę.

Strona finansowa przedsięwzięcia, która powinna również interesować kraj i społeczeństwo, przedstawia się coraz lepiej. Jak wiadomo, koszt urządzenia wystawy obliczony został na przeszło 250.000 K, którą to kwotę pokryć mają subwencye, subskrypcya osób prywatnych, wstępy i dochody z przedsiębiorstw. Komitet nie ustaje w zabiegach, aby już teraz zebrać jak największy fundusz ze względu na wielkie wypłaty, spowodowane daleko posuniętemi robotami. Jak się dowiadujemy ze sprawozdania skarbnika, dotychczas znaczniejsze subwencye przyznały: miasto Kraków — 23.000 K, Sejm — 20.000 K, rząd — ogółem 33.000 K, Izba handlowo-przemysłowa w Krakowie — 5.000 K, baron Götz-Okocimski — 4500 K (na budowę gospody), Muzeum techniczno-przemysłowe w Krakowie — 4000 K (na domek rękodzielniczy), miasto Lwów — 2.000 K, krajowy Związek turystyczny — 1000 K; po 200 K: Oddział Towarzystwa gospodarskiego w Rohatynie i miasto Tarnów; drobniejsze kwoty: miasto Podgórze i Rady powiatowe w Tarnopolu i w Ropczycach razem 170 K. Od instytucyj finansowych poważniejsza kwota 3.000 K zapewniona ze strony Kasy oszczędności m. Krakowa, Živnostenska Banka — 1000 K, Bank hipoteczny — 200 K, Bank przemysłowy — 100 K (na listę subskrypcyjną dyr. Karłowskiego). Nadto niektóre inne instytucye finansowe przyrzekły znaczniejsze zasiłki. Ogólna suma subwencyj dotychczasowych dosięga cyfry 97.370 K.

Wielkie nadzieje pokłada komitet w prywatnej pomocy społeczeństwa. W tym celu wydano listy subskrypcyjne, które przyniosły dotychczas ogółem 8250 kor. A mianowicie: po 1000 koron ofiarowali: pp. Stefanowie Dziewulscy z Warszawy, Marya z Warchałowskich Morzycka i hr. Edward Raczyński z Krakowa; po 500 koron — dr Dydyński z Warszawy, Włodzimierz Kryński (zebrane w Mińsku), pp. Leonowie Papiescy z Warszawy, Eksc. hr. Antoni Wodzicki (na fundusz gwarancyjny) i p. Iza z Madeyskich Żeleńska z Krakowa; po 250 koron — pp. Stefan Kryński, hr. Maurycy Zamoyski, składka na prywatnem zebraniu w Warszawie i Helena Warchałowska z Krakowa; 200 koron — prof. Władysław Ekielski; po 100 koron — pp. Zdzisław Kalinowski, Sobczak-Sobczyński z Warszawy, Walerya Madeyska, Józef Pakies z Krakowa, L. Ramułt ze Lwowa, firma Falter i Dattner z Krakowa; nadto po 100 koron — otrzymane honoraryum za sąd konkursowy złożyli pp.: Zygmunt Hendel, Józef Horoszkiewicz, Józef Pakies, Józef Sare i Jerzy Warchałowski. — W mniejszych kwotach na listy subskrypcyjne zebrali ogółem 550 koron pp. R. Bandurski, J. Bereta K. Brzeziński, W. Burkiewicz, Chmielowski, P Emilewicz, R. Hand, L. Holzer, Guzikowski, E Jarymowicz, J. Miarczyński, J. Nachtlicht, L. Ramułt, E. Śmiałowski, K. Zieliński. — Inne drobne dochody dotychczasowe wyniosły 380 koron. Ogólny więc dochód komitetu dosięga obecnie cyfry 106.500 kor.

Aby uniknąć deficytu przy innych sprzyjających okolicznościach, trzeba jeszcze zebrać drogą subwencyi władz i instytucyj oraz subskrypcyi osób prywatnych najmniej 75.000 koron. Nie ulega wątpliwości, że suma ta się zbierze wobec zrozumienia przez całe społeczeństwo doniosłości wystawy i jej wysokiego celu kulturalnego oraz tego faktu, że w naszych warunkach rzecz taka dojść może do skutku tylko przy poparciu finansowem ogółu.

Z walnego zgromadzenia Związku turystycznego.

Kraków, 24 marca.

W sali posiedzeń Izby handlowej odbyło się wczoraj pod przewodnictwem wiceprezesa dra Schneidra walne zgromadzenie krajowego Związku turystycznego. Wzięli w niem udział prócz licznych członków: reprezentant ministerstwa robót publicznych radca dworu Fedorowicz, namiestnictwa radca Grodki, Rady miasta Lwowa poseł Lisiewicz, Rady miasta Krakowa prof. Ponikło, lwowskiej dyrekcyi kolejowej dr Zygmunt Landau, dyrekcyi krakowskiej dr Maryan Starzewski, lwowskiej Izby handlowej sekretarz dr Korkis, krakowskiej radca Judkiewicz i inni.

Obrady zagaił dłuższem przemówieniem dr Schneider, który podziękowawszy Wydziałowi krajowemu, ministerstwom i instytucyom za subwencye dla Związku, przedstawił prace wydziału w roku ubiegłym.

Delegat ministerstwa robót publicznych Fedorowicz zapewnił zebranych o przychylności ministerstwa dla Związku, poczem p. Jar Krzyżanowski przedstawił preliminarz budżetu na rok 1913. Preliminarz wykazuje niedobór w sumie 12 300 koron, który ma być pokryty z oszczędności, jakie wydział musi przeprowadzić, a nadto z ewentualnych wyższych subwencyj tak ze strony państwa, jak kraju i instytucyj.

Dyskusya.

Poseł Lisiewicz podniósł, że ze względu na zapowiedziany zjazd esperantystów w Krakowie, Związek powinien żądać większej subwencyi od państwa, w którego granicach gościć będą wybitni przedstawiciele różnych narodów. Mowca wskazał w końcu na sprawę udogodnień wiz paszportowych; przeprowadzone dotąd pertraktacye rokują jak najlepsze nadzieje.

Poseł Wróbel wskazał, iż na wiadomość, że w preliminarzu budżetu państwowego skreślono pozycyę 14.000 koron na towarzystwa turystyczne w Austryi, Koło polskie podniosło protest, a deputacya osobna uda się do ministra

„Lwowskie maryonetki“ w Krakowie.

Wesoła, swawolna piosenka, której tematem: polityka, sztuka, teatr, literatura — zagości do nas w poniedziałek i wtorek. Oto w dni te wystąpią w sali Drobnera „lwowskie maryonetki“, ucieszny teatrzyk lalek, poświęcony satyrze politycznej i literackiej, który po odbyciu cyklu przedstawień we Lwowie, jedzie obecnie do Wiednia, dokąd został zaproszony przez tamtejszą kolonię polską. Założycielem teatrzyku jest literat Jan Pietrzycki. Nie byle jakie są te pocieszne homunkulusy o twarzach znanych w kraju osobistości, które ukażą się naszej publiczności pojutrze. Oto rzeźbił je Tadeusz Błotnicki, malował Stanisław Janowski, a Bronisława Rychter-Janowska szyła im kostyumy, fraki i mundury, ucząc je kroków na scenie i dobrych form towarzyskich.

Wszystko tutaj wyszło z pod ręki pierwszorzędnych artystów. Lekka, skoczna muzyka, wsparta o popularne motywy, jest dziełem Henryka Zbierzchowskiego, tekst literacki pisali lwowscy dziennikarze: Jan Pietrzycki, Kornel Makuszyński i Stanisław Wasylewski.

Cięta satyra, „dla której niema świętości“, nie przekroczyła nigdy granicy — każdy wiersz, każda piosenka, utrzymana w dobrym tonie, na wszystkiem piętno prawdziwie literackiej twórczości.

W prologu stają przed nami dyrektorowie wszystkich scen polskich. A więc przybywa tu z kufrem podróżnym i olbrzymim parasolem dyrektor sceny poznańskiej, mówiąc i śpiewając stale przy dźwiękach „Orfeusza w piekle“ — zjawia się i Tadeusz Pawlikowski, który „gdyby milion miał, na teatr by dał; gdyby było trza, dałby nawet dwa“ — przybywa „pan Wszech-Rosyi, car carów, samozwaniec i pomazaniec“ Ludwik Solski — a nakoniec kapitalny potentat opery, operetki i dramatu, zamkniętych „w jednym interesie“, dyrektor teatru lwowskiego, z doskonałą piosenką:

„Jest to prawdą oczywistą:
Teatr idzie mi niezwykle.
Lecz, żem niegdyś był cyklistą,
Lubię przedewszystkiem cykle.
Dałem wam już cykl Fredrowski,
Podlotkowy i Japoński,
Ibsenowski, Wagnerowski,
Abisyński... Macedoński!“

Konferencya dyrektorów skończona, kurtynka zapada, trzykrotne „tam—tam“ rozebrzmi i rozpoczyna się przedstawienie lalek, z których każda wybiega na scenkę z piosenką aktualną, ścierają się dysputy na temat bieżący, dźwięczy skoczny refren kupletów, toczą się zacięte walki polityczne — lecz oto i punkt kulminacyjny: na scenie zjawia się marszałek Badeni, zajął ją swą peryferyą od kulisy do kulisy, wchodzi cały szereg posłów — i

„Bożego pełni strachu
W sejmowym siedli gmachu
Panowie posłowie,
Każdy coś mądrego powie.
Konserwa, demokraty
I wszechpolaki chwaty —
Marszałek Badeni
Zajął morg przestrzeni!“

Poseł Staruch przywiódł do sali sejmowej na sznurze krowę, domagając się stanowczej decyzyi sejmu, czy krowa jest polska, czy ruska? I znów wybucha walka słów. Poszczególne nawet partye chciałyby prócz rodowodu krowy wykazać jej przynależność do swojego obozu politycznego. Spór kończy się decyzyą rządu centralnego, objawioną ustami marszałka:

„Rząd święty każe
Znieść komeraże,
Dłonią ofiarną
Na żółto-czarno
Pomazać krowę
Po samą głowę!“

Autorom tekstu nie zbrakło wybornych pomysłów. Np. Jan Kochanowski z Czarnolasu zjawia się w kancelarji hofrata-dziennikarza Adama Krechowieckiego, prosząc o cenzurę dramatu „Odprawa posłów“. Cenzor wzbrania się początkowo, gdyż

„Wszystko w tym dramacie wskazuje mi na to,
Że narodowym jest pan demokratą,
Podobno twą sztukę orzenika
Niechęć do Ekscelencyi, pana Namiestnika!“

Na co jednak Kochanowski odpowiada:

„Dziwne zasię pretensye Waszeć do mnie rości,
Tragedya ta w obliczu króla Jegomości
Odprawowaną była lat czterysta równo.
Gdy ślub kanclerza Polski był z Radziwiłłówną —
A to przecież kuzynka, jeśli Waść pamięta,
Doktora Dembowskiego — wiceprezydenta!“

W innej scenie poeta Zygmunt Krasicki zgłasza się na audyencyę w sprawie swego jubileuszu do wiceprezydenta miasta Lwowa Tadeusza Rutowskiego, który mu opowiada cuda o założonej przez siebie galeryi miejskiej i o „osławionym“ Rafaelu.

Pełna dowcipu jest piosenka archiwaryusza Czołowskiego o muzeach lwowskich:

„Chodzę po ulicach i zaglądam w sienie,
Może gdzie odnajdą się stare kamienie.
Gdy są całkiem świeże, to niewielka sztuka
Bo się je na staro ładnie poobtłuka.

Umiem z nowej wanny zrobić starą zbroję,
Sam Rutowski może w takiej iść na boje
A że rdzą nie skryła się w wieków przeciągu,
Każę ją na tydzień schować w wodociągu!“

Piosenkę o sobie znalazła w tekście maryonetkowym i urzędowa „Gazeta Lwowska“

„Urzędową jest część pierwsza:
Nominacye i ordery —
Drugą pisze się od wiersza
Po trzy centy, albo cztery.
U nas listy się drukuje
Lśni pod listem podpis znany.
Ja ministrem cię mianuje
Mój Długoszu ukochany!“

O Wiedniu, jego ponętnych uciechach i kabaretach śpiewa poseł Roger Battaglia, zwierzając się przytem dyskretnie:

„Gdy tylko w separatce siądę na kanapie
Wnet mnie wszechpolak jakiś wyłapie,
A każdą moją awanturkę
Podgląda Grabski przez dziurkę“.

Marzeniem jednak maryonetki-Battaglii jest złoty frak i ministeryalny pirog. Poczyna już nawet sam rozdzielać teki i posady w ministerstwach:

„Z emancypacyą aby nie mieć fars,
Dam tekę prac publicznych: Meli Mars.
Woźnymi u mnie oto będą zaś:
Buzek, Fiedler, Wiącek, no i Ptaś!“

Trudno jest z tekstu maryonetek wybierać cytaty. Pojęcie o bardzo zabawnej całości daje dopiero spektal, ukazujący szereg maszkar-maryonetek, za które mówi przez blisko trzy godziny ukryty za scenką młody lwowski artysta p. Ludwik Latajner, posiadający w gardle trzydzieści kilka głosów, którymi recytuje wiersz i śpiewa niezmordowanie.

Zaleskiego, aby tę pozycyę podwyższył. Mowca prosił, aby Związek zajął się akcyą w celu ułatwienia biedniejszym warstwom zwiedzania naszych gór, a nadto w celu przywrócenia biletów powrotnych do Zakopanego. Wreszcie poruszył sprawę uprzywilejowania letnikom pobytu w Czernej i Czatkowicach.

Radca Mendelsburg zawiadomił, że Bank przemysłowy przystąpił do Związku z większą wkładką i że niewątpliwie inne instytucye finansowe pójdą za tym przykładem.

P. Franciszek Moskwa radzi wygotować odezwę do właścicieli hoteli w Krakowie i Zakopanem, aby przystępowali do Związku w charakterze członków. Nadto zawiadomił, że od 1 maja b. r. będą wprowadzone na kolejach pewne udogodnienia dla podróżnych.

Przemawiali nadto profesor Domański, dr Gryziecki, dr Landau, dr Wąsowicz, dr Fraczkiewicz, prof. Ponikło, dr Starzewski i inni, poczem wydziałowi wyrażono podziękowanie za intenzywną pracę; wreszcie wybrano do komisyi kontrolującej trzech członków, mianowicie: Hoffa, Halskiego i Nachtlichta.

Wnioski.

Z ważniejszych wniosków uchwalono: Zeleńskiego, aby Związek zwrócił baczną uwagę na przygotowywaną wystawę architektoniczną w Krakowie i organizował na jej zwiedzanie wycieczki z Wiednia i wniosek drugi, aby Związek poczynił starania w kierunku nienaruszalności śródmieścia miasta Krakowa; nadto wniosek p. Moskwy, aby Związek postarał się o ulgi w sprawie wiz paszportowych i o dogodne połączenia kolejowe Orłów-Krynica-Zakopane.

Na tem walne zgromadzenie zamknięto.

Wielka kradzież kosztowności.

(*Telegr. „N. Reformy".*)

Rzeszów, 24 marca.

W nocy z piątku na sobotę dokonano niezwykle śmiałego włamania do tutejszego banku zastawniczego p. Pachoty, znajdującego się w jednej z kamienic w Rynku na Nowem Mieście. Włamywacze wybili w podłodze mieszkania, znajdującego się nad bankiem, wielką dziurę, przez którą dostali się do banku. Tam rozbili kasę, z której zabrali gotówkę 3000 K i kosztowności, wyrządzając przez to właścicielowi szkodę 80.000 K. Po dokonaniu rabunku włamywacze zniknęli bez śladu. Po odkryciu włamania zawiadomiono o niem natychmiast policyę i żandarmeryę, która urządziła pościg ze włamywaczami.

Ospa.

Kraków, 24 marca.

Jak już donosiliśmy, pojawiła się w Czerwonym Prądniku epidemia ospy prawdziwej. Do tej pory zachorowało 18 osób. Z tego w zakładzie p. Żurowskiej 15, na wsi trzy. Z tej liczby zmarł 19 letni chłopiec i 11-letnia dziewczyna. Celem uniemożliwienia rozszerzania się dalszego zarazy, przeprowadzono jedną dziewczynę chorą ze wsi do zakładu sierot p. Żurowskiej.

Komisya sanitarna, wydelegowana przez starostwo krakowskie, przeprowadziła szczepienie u wszystkich osób starszych z Prądnika, mieszkających w pobliżu zakładu sierot, a nadto przeprowadzono szczepienie u wszystkich tamtejszych dzieci.

Wczoraj rozeszły się pogłoski, że w samym Krakowie zaszedł wypadek prawdziwej ospy. Fizykat stwierdził, że wiadomość ta jest nieprawdziwą.

Dla informacyi dodajemy, że są trzy rodzaje ospy, a to: ospa wietrzna, zupełnie pozbawiona niebezpieczeństwa, ospa prawdziwa, która grasuje w Prądniku Czerwonym i wreszcie najbardziej złośliwa ospa czarna, przy której, pęcherzyki, powstałe na ciele, napełniają się nie ropą ale krwią.

Z miejskiego urzędu zdrowia otrzymujemy następujący komunikat:

Z powodu pojawienia się ospy prawdziwej w najbliższem sąsiedztwie Krakowa, magistrat zarządza oprócz dorocznego szczepienia we wcześniejszym terminie, mianowicie w kwietniu, jeszcze dodatkowe publiczne szczepienie dla osób niezamożnych, począwszy od dnia 26 marca codziennie, od godziny 6—7 wieczorem w miejskim urzędzie zdrowia, ul. Poselska l. 6, parter na lewo. Osoby zgłaszające się do szczepienia, powinny dokładnie oczyścić ciało i włożyć czystą bieliznę.

Aresztowania za wyrabianie posad.

Kraków, 24 marca.

Inspektoratowi kolejowemu w Krakowie doniesiono, iż od pewnego czasu utworzyło się na dworcu kolejowym jakby „konsorcyum ludzi", którzy bądź to na podstawie swego stanowiska starali się wyrabiać za pieniądze posady najniższych prowizorycznych funkcyonaryuszy kolejowych od łatwowiernych, [illegible] posad na kolei. Do „konsorcyum" tego należało oprócz funkcyonaryuszy kolejowych kilka osób z poza sfer kolejowych, które odgrywały rolę pośredników, za co otrzymywały od starających się o posady osobne wynagrodzenie.

„Konsorcyum" to rozszerzało tendencyjnie wiadomości, że kierownik jej jest uprawniony do przyjmowania zgłaszających się na posady.

Członkowie „konsorcyum" rozdzielili między sobą role w następujący sposób: przywódca przyjmował petentów, jego zastępca go egzaminował, trzeci, niby lekarz kolejowy, badał go a czwarty powtórnie jeszcze egzaminował. Za całą tę komedyę musiał petent sowicie się opłacać.

Inspektorat kolejowy zawiadomił o tej manipulacyi ekspozyturę policyi na dworcu. Kierownik jej dr Lasiński rozpoczął śledztwo ubiegłej nocy. — Śledztwo nie jest jeszcze w zupełności ukończone, potrwa zapewne kilka dni.

Na razie aresztowano trzech podurzędników kolejowych, a to: Józefa N., Franciszka G. i Edwarda J. Trójka ta zajmowała się głównie „wyrabianiem" posad. Pobrali oni od petentów od 100 do 400 K. Chcąc odwrócić od siebie podejrzenie, trójka nie brała od petentów bezpośrednio pieniędzy, lecz zawsze to dwie kobiety: Anna Wiodarsowa i Aleksandra Fiałowa.

Zarazem z tą sprawą aresztowano niejakiego Michała Uchacza, wyrzuconego „awizera" kolejowego, który od przyjętych do służby kolejowej pobierał za dalsze jazdy po 2 K.

Wszystkich aresztowanych odstawiono do aresztów sądowych, a sprawę oddano prokuratoryi państwa. Żaden z urzędników kolejowych w tę aferę nie jest wmieszany.

Kronika.

Kraków, niedziela 24 marca.

Kalendarzyk kościelny: Tymot. i Szym. Poniedziałek: Zwiastowanie N. M. P., Kwiryn. — Wtorek: Dyzmy i Teodora b.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 5 min. 37; zachód o godz. 5 m. 57; długość dnia godzin 12 min. 20.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Zmiennie, pochmurno, nieco chłodniej, połudn. mierne wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: Dziś popoł.: „Kościuszko pod Racławicami", wiecz.: „Rok 1812"; jutro popoł.: „Wesele", wiecz.: „Legion"; pojutrze: „Wielki człowiek do małych interesów".

Teatr maryonetek (ulica św. Jana l. 8) trzy przedstawienia: dzisiaj i jutro (o godzinie 3, 6 i 8).

Lwowskie maryonetki w lokalu Drobnera jutro i pojutrze; początek o godz. 9 wiecz.

Otwarcie wystawy **Powszechnego Związku artystów** dzisiaj o godz. 10·30 przed południem w Pałacu Spiskim.

Kiermasz artystyczny dzisiaj w Resursie urzędniczej o g. 3 popoł.

Loterya spożywcza I. Koła T. S. L. dzisiaj w Sukiennicach o g. 2 popoł.

Wieczór Kościuszkowski IX. Koła T. S. L. w Domu robotniczym dzisiaj o godzinie 6 wieczór.

Wieczór Szewczenki w sali Resursy urzędniczej dzisiaj o g. 7·30.

Przedstawienie amatorskie w sali Stow. budowy tanich domów (przy ul. Bocheńskiej 7) dzisiaj o g. 5 popoł.

Odczyt **Biełousa**: „Stosunek społeczeństwa rosyjskiego do kwestyi polskiej" w sali Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28) dzisiaj o g. 5 wieczór.

Dwudziestolecie Koła Pań T. S. L. jutro w Starym Teatrze o g. 12 w południe.

Uroczysta akademia ku czci ks. Skargi w Resursie urzędniczej jutro o 5 popoł.

Teatr miejski we Lwowie: dzisiaj popoł.: „Manewry jesienne", wieczór: „Irydyon"; jutro po południu: „Klub kawalerów", wieczór: „Noc w Wenecyi"; we wtorek: „Opowieści Hoffmanna".

Następny numer „N. Reformy" z powodu święta Zwiastowania N. M. Panny, przypadającego na poniedziałek, — ukaże się we wtorek popołudniu o zwykłej porze.

Opóźnienie w wydaniu „Nowej Reformy". — Z powodu defektu w maszynie rotacyjnej, którego nie można było wcześniej zauważyć, opóźniła drukarnia wydanie wczorajszego (sobotniego) popołudniowego numeru naszego dziennika. Skutkiem tego tylko mniejszą część nakładu zdołała ekspedycya wysłać pospiesznemi pociągami popołudniowemi. Resztę wysłano pociągami najbliższemi.

Zebranie w Tow. demokratycznem. We środę o g. 7 wieczorem w Tow. demokratycznem w Krakowie odbędzie się zebranie. Na porządku dziennym: Reforma wyborcza do Rady miejskiej (referent r. m. Wasung)

† Zygmunt Kozłowski, emeryt. sekretarz fabryki tytoniu, poeta i tłómacz, piszący pod pseudonimem Zygmunta Ludomira, autor licznych artykulików w „Nowej Reformie" i innych dziennikach, umarł wczoraj w Krakowie w 63 roku życia. Pogrzeb odbędzie się jutro o godz. 4 po południu.

Gimnazyaliści ku czci Krasińskiego. Uczniowie gimnazyum św. Jacka urządzają dziś, w niedzielę, w sali Sokoła o godz. 5 uroczysty wieczorek jubileuszowy ku czci Z. Krasińskiego. — Na program złożą się: deklamacya solowa i zbiorowa, śpiew i muzyka. Udział rodziców i krewnych uczniów gimn. św. Jacka jest pożądany.

20-lecie Koła pań T. S. L. Program jubileuszowego poranku, który odbędzie się jutro o godzinie 12 w południe w sali Starego Teatru, jest następujący:

1) Polonez C-mol Chopina Op. 40. Orkiestra. — 2) Zagajenie. 3) Żeleński: Zaczarowana królewna; Niewiadomski: W białym dworku; Böhme: Comme la nuit, odśpiewa p. Asta Różańska; 4) deklamacya: „Więc szedł po kraju..." p. Wanda Drozdowska; 5) nokturn F-dur Chopina, walc As-dur Chopina p. Abłamowicz-Meyerowa; 6) Moniuszko: Uwertura „Paria", orkiestra· 7) sprawozdanie z działalności krakowskiego koła Pań T. S. L.; 8) Żeleński: Muzyka baletowa z op. „Goplana", orkiestra. Bilety wstępu za zaproszeniami wydaje się w lokalu Koła Pań (Szpitalna 7, II piętro) w dniu 24 marca, a w dzień uroczystości przy wejściu.

„Lwowskim maryonetkom", literacko-satyrycznemu teatrzykowi lalek, który jutro (poniedziałek) i pojutrze (wtorek) wystąpi u nas gościnnie w sali Drobnera, poświęcamy w dzisiejszym numerze felieton, podając kilka wyjątków z literackiej „revue" tego wesołego teatrzyku, poświęconego satyrze politycznej i literackiej.

Z teatru. — Wznowiony wczoraj po 8-letniej przerwie „Wielki człowiek do małych interesów" Fredry przypomniał żywo tradycye lat ubiegłych, w których pełna humoru komedya ta dawała pierwszorzędnym siłom aktorskim najświetniejsze pole do popisu, przysparzając chwały pamięci nieśmiertelnego autora. Dzisiejsze czasy coraz bardziej niestety oddalają nas od Fredry i jego tradycyj, — dzisiejsi artyści z nielicznymi wyjątkami coraz mniej go rozumieją i coraz gorzej wcielają się w jego postacie. Nie należało do szczęśliwych i udanych pod względem artystycznym i wczorajsze przedstawienie. Tryskająca humorem komedya wlokła się w tempie powolnem, bez życia, a wykonawcy grali bez przekonania. — Najsłabiej wypadły obie role kobiece Amelii i Matyldy w grze pań Janiczówny i Zarzyckiej. Zwłaszcza Matylda mimo błysku temperamentu nie miała Fredrowskiego zacięcia i stylu. Lepiej wypadły role męskie, na tle których dominował dobry Jenialkiewicz p. Siemaszki. Na uznanie zasłużyli również pp. Stanisławski, Leszczyński i Kosiński, grający z pewną werwą i starannością. *wp.*

Wystawa nowoczesnego malarstwa, którą Związek artystów otwiera dzisiaj w pałacu Spiskim, przedstawia plon nader obfity. — Portrety nadesłali: prof. Axentowicz, Hoffman, Karpiński, Karszniewicz, L. Kowalski, Zb. Pronaszko, Rzegociński, prof. Weiss. P. Wojciech Kossak nadesłał na wystawę portret „Markietanki", dedykowany hrabiance Zofii Potockiej, oraz epizod z r. 1831, przedstawiający atak brygady generała Chłapowskiego na pułk lejbjegrów. — Z tematów fantastycznych wybijają się: dużych rozmiarów obraz St. Radziejowskiego p. t. „Czarownice", oraz „Obłąkaniec" Żelechowskiego. „Krakowskie wesele" nadesłał Włodzimierz Tetmajer. Pejzaż reprezentują: Kamocki, Kaliciński, Młodzianowski, Procajłowicz, Samlicki, Warchałowski, Wrzesiński, Zarzycki. „Kwiaty" wystawili: St. Bukowski, Grott, Kopciński, Krzeszowa, Pronaszko.

W wystawie bierze też udział cały szereg sił nowych, wśród nich nieznana dotąd w Krakowie p. Teresa Popielska z Kijowa. Prof. Malczewski nadeśle „Portret" w dniach najbliższych.

Park Cracovii otwartym będzie 31 b. m.

Koncert Alfreda Cortot. W ostatnim koncercie abonamentowym 28 b. m. pozna Kraków trzeciego artystę ze znakomitego tria, które ma sposobność słyszeć tylko publiczność paryska w miesiącach wiosennych. Trio to łączy trzy takie nazwiska, jak: Jacques Tribaud, Pablo Casals i Alfred Cortot. Sama ta okoliczność daje miarę godności artystycznej Alfreda Cortot, który dnia 28 b. m. wystąpi u nas po raz pierwszy. Charakterystycznem jest, że Cortot przeszedł odwrotną drogę, niż zazwyczaj pianiści i od dyrygowania orkiestrą powrócił do fortepianu. Jako dyrygent ma Cortot wielkie wobec Paryża zasługi. On bowiem pierwszy wykonywał w formie koncertowej, a potem w formie scenicznej dzieła Wagnera, zanim jeszcze przyjęły je na repertoar sceny rządowe. Gra pianisty ma też wszystkie cechy głębokiej i nadzwyczaj wszechstronnej muzykalności. Wszystkie krytyki zagraniczne podnoszą ogromne bogactwo fantazyi i szlachetnego temperamentu, przebijające w interpretacyi A. Cortot.

Program krakowskiego wieczoru przyniesie dzieła W. Friedemanna Bacha, Chopina, Schumanna Liszta, Chabriera i Albeniza.

Zamiast powinszowań ślubnych. Zwyczaj składania datków na cele oświatowe T. S. L. zamiast nadsyłania telegramów gratulacyjnych coraz częściej staje się zwyczajem. Przy zawiadomieniach ślubnych dołącza się czek pocztowej Kasy oszczędności, a zarząd główny T. S. L. zestawia listę wpłaconych ofiar i wraz z odpowiedniem podziękowaniem przesyła je nowożeńcom. Świeżo z powodu zaślubin państwa Zygmunta i Eugenii z Orszulskich Pauliszów, wpłynęła do kasy zarządu głównego z tego tytułu kwota 217 koron 84 hal.

Muzyka kościelna i kwesta. Dzisiaj w niedzielę w kościele N. Panny Maryi w czasie mszy św. o godzinie 12 odśpiewa p. Lucyna Ciechanowska utwory d'Archambeau, Dubin'a, Saint-Saensa, a p. Jerzy Gablenz odegra własną kompozycyę organową. W czasie nabożeństwa zbieraną będzie składka na ochronki popołudniowe, utrzymywane przez Koło panien.

W poniedziałek dnia 25 b. m. o godzinie 12 podczas ostatniej mszy św. w kościele N. Panny Maryi odbędzie się kwesta na cele stowarzyszenia Panien Ekonomek,

Z krakowskiego klubu szachistów. Dnia 28 b. m. o godzinie 6 wieczór odbędzie się roczne walne zgromadzenie członków klubu. (Rynek głów. Kawiarnia p. Mrożyńskiego).

Wieczór religijny na cześć ks. biskupa Sapiehy urządza jutro w sali przy pl. św. Tomasza 37, chór przemysłowców i [illegible]. W programie występ orkiestry, produkcye chóru, śpiew p. Wierzbickiej, gra na skrzypcach p. Kulińskiego i gra na fisharmonii p. Garbusińskiego.

Trzeci wieczór kameralny odbędzie się 1 kwietnia w małej sali starego teatru. Bilety w cenie 2 K 20 h i 1 K sprzedaje księgarnia Krzyżanowskiego.

Sokół krakowski urządza dla swoich członków kurs „dziu-dżi-tsu" według metody japońskiej pod kierunkiem zawodowego nauczyciela p. S. Sumakowa. Zgłoszenia na kurs do 25 b. m. włącznie w kancelaryi Towarzystwa.

Uwięzienie dr Wróblewskiego. Wczoraj uwięziła policya krakowska dr Augusta Wróblewskiego. Powód uwięzienia był następujący: W chwili, gdy dr Wróblewski przechodził Rynkiem, usiłowało mu wyrwać z pod pachy dwóch agentów policyjnych kilka numerów wydawanej przez niego a skonfiskowanej przez prokuratoryę „Sprawy robotniczej". Dr Wróblewski nie pozwolił sobie odebrać pisma, lecz schronił się do sieni jednej kamienicy przy ul. Brackiej. Pospieszyli tam za nim agenci i rozpoczęło się szamotanie. Dr Wróblewski wskoczył na stojącą w sieni pakę i zaczął przemawiać do licznie już zebranego tłumu przygodnych widzów, piętnując szykany policyjne. Agenci nie mogąc sobie dać rady, sprowadzili dwóch komisarzy i ci odstawili dr Wróblewskiego do aresztów „pod telegrafem", skąd przetransportowano go do sądu karnego. — Dr Wróblewski będzie odpowiadał za zbrodnię gwałtu publicznego, niedozwolony kolportaż, występek zbiegowiska i obrazę funkcyonaryuszy policyjnych.

Walne zebranie Tow. wzajemnej pomocy służby miejskiej w Krakowie odbędzie się w niedzielę 31 marca o godz. 12 w południe przy ul. Kolejowej l. 18, I. piętro, „na Kotłowem".

Uwięzienie wiceburmistrza m. Brzeska. Wielkie wrażenie wywołało w Brzesku wytoczenie śledztwa i chwilowo nawet uwięzienie w Krakowie p. Henocha Klapholza, bardzo majętnego i wszechwładnego w mieście potentata, w wieku lat 60. — P. Henoch Klapholz był przedtem burmistrzem, obecnie jest wiceburmistrzem w Brzesku, nadto jest prezesem kahału, członkiem Rady szkolnej okręgowej, członkiem Rady powiatowej i dyrektorem banku. Oddawna już wnoszono przeciw gospodarce Klapholza skargi do namiestnictwa i sądu karnego w Krakowie. Następstwem tego było wytoczenie przez sędziego śledczego w Krakowie, dr. Błachocińskiego, przeciw Klapholzowi śledztwa wstępnego o zbrodnię nadużycia władzy urzędowej i o zbrodnię przekupstwa. Sędzia orzekł areszt śledczy na oskarżonego. Przesłuchano też kilku świadków z Krakowa i Brzeska. Izba radna uchyliła jednak areszt śledczy na Klapholza, podtrzymując jednak prowadzenie dalszego śledztwa. P. H. Klapholz wypuszczony został skutkiem tego na wolną stopę.

Mianowania. Minister kolei zamianował naczelnika biura dyrygowania wozów w Krakowie Leona Czernego naczelnikiem oddziału przy centralnym zarządzie dyrygowania wozów w Wiedniu, a Franciszka Lepiera, tytularnego inspektora i zastępcę naczelnika biura dyrygowania wozów w Krakowie, zastępcą naczelnika oddziału przy centralnym zarządzie dyrygowania wozów w Wiedniu.

Odznaczenie. „Wiener Zeitung" ogłasza: Cesarz nadał radcy sądu krajowego w Krakowie dr Janowi Schwarzenberg-Czernemu krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa.

Zmarli:

Hermina Jahlówna, siostra członka Wydziału krajowego p. Władysława Jahla, umarła w Rzeszowie.

Leon Kruszyński, radca dworu i kierownik starostwa w Przemyślu, zmarł onegdaj w 56 roku życia. Śp. Kruszyński po ukończeniu studyów, odbywszy kampanię bośniacką, wstąpił do służby politycznej. W roku 1911 jako radca namiestnictwa został mianowany kierownikiem starostwa przemyskiego a zarazem wizytatorem starostw okolicznych. Przed kilku dniami, już ciężko chory, został radcą dworu. Z działalności śp. Kruszyńskiego w Przemyślu podnieść należy zainicyonowane przez niego zabiegi miasta o uzyskanie szkoły młynarskiej. Jako urzędnik, obywatelskim duchem przejęty, cieszył się ogólną sympatyą w całem mieście. Pogrzeb odbędzie się 25 b. m. we Lwowie.

Jan Hild, emerytowany radca dworu namiestnictwa, w 73 roku życia umarł we Lwowie.

Aleksandra ze Zbyszewskich Rylska, żona dyrektora Tow. zaliczkowego, przewodnicząca Tow. prywatnego gimnazyum żeńskiego, umarła w Rzeszowie, przeżywszy lat 34.

Z kroniki lwowskiej.

Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej Dembowski wyjechał na kilka tygodni ze Lwowa.

Ks. Senyk, który złożył mandat do Sejmu z powodu nacisku metropolity Szeptyckiego, obecnie kandyduje znowu, rzekomo wbrew swej woli, a na życzenie mężów zaufania.

Wczoraj odbyła się tu rozprawa przeciw moskalofilskiemu studentowi medycyny Romanowi Kęsowi, który przed kilku miesiącami napadł na placu Maryackim na byłego posła Hlibowickiego i czynnie go znieważył. Kęsa skazano na 14 dni aresztu.

Wczoraj zasądzono niejaką Maryę Zierkiewiczównę, kasyerkę kawiarnianą, na 8 miesięcy więzienia, ponieważ prześladowała rotmistrza Feliksa Chrząszcza pretensyami, aby się z nią ożenił, albo zapłacił jej grube odszkodowanie za stosunek miłosny, jaki z nią utrzymywał.

Telegramy

z dnia 24 marca.

Khuen u cesarza.

Budapeszt. Dzisiejszej audyencyi hr. Khuena u cesarza w Wiedniu przypisują tu wielkie znaczenie. Powszechnie sądzą, że hr. Khuen otrzyma misyę utworzenia gabinetu i że może uda mu się doprowadzić na Węgrzech do kompromisu.

Z Finlandyi.

Helsingfors. Po 7-godzinnej dyskusyi Sejm przyjął wczoraj w nocy adres protestujący według brzmienia komisyi 105 głosami przeciw 81. Żądane przez socyalnych demokratów oświadczenie, że Sejm nie zezwoli na żądanie Rosyi w sprawie odszkodowania popisowych nawet gdyby sprawę tę poruszono w Sejmie w drodze ustawy, zostało odrzucone 105 głosami przeciw 81.

Z Dumy.

Petersburg. (Pet. ag. tel.). Duma na tajnem posiedzeniu ukończyła trzecie czytanie ustawy o reformie obowiązku służby wojskowej. W ciągu obrad przyszło do żywej dyskusyi z powodu wniosku postawionego przez kadetów w sprawie skreślenia paragrafu, według którego rodzina żyda usuwającego się od obowiązku służby wojskowej ma być karaną grzywną 300 rubli, a ujęcie takiego zbiegłego popisowego ma być nagradzanem. Szereg mowców z opozycyi żądał zniesienia tego paragrafu, gdyż narusza on zasadę odpowiedzialności indywidualnej.

Sprawozdawca komisyi i pomocnik ministra spraw zagranicznych oświadczyli się za zatrzymaniem tego paragrafu. Wniosek kadetów został 106 głosami przeciw 101 odrzucony, a cały projekt ustawy 147 przeciw 72 głosom przyjęty.

Burze i śniegi.

Insbruk. Z całego Tyrolu donoszą o silnych burzach i opadach śnieżnych.

Nowy balon Zeppelina.

Berlin. Zarząd wojskowy zamówił nowy balon Zeppelina dla armii niemieckiej.

Wielkie bankructwo.

Berlin. Kijowska fabryka tytoniu i papierosów Koghena, która otwarła tu przed rokiem ogromny magazyn, zbankrutowała. Kierownik magazynu uciekł. Passywa wynoszą milion marek. Firma ta uprawiała bardzo kosztowną reklamę. Między innemi wynajęła ona na jeden wieczór cały teatr „Metropol" i każdemu gościowi, który kupił za dwie marki papierosów z tej fabryki, dawała darmo bilet do teatru.

Przeciw pogłoskom o mordach rytualnych.

Berlin. Wczoraj ogłoszono tu protest, podpisany przez najwybitniejsze osobistości ze świata naukowego, politycznego, ze świata sztuki i literatury przeciw ciągle powtarzającym się pogłoskom o morderstwach rytualnych z okazyi znanej sprawy Juszczyńskiego w Kijowie. Protest ten podpisali między innymi: br. Posadowsky, hr. Schoenaich-Karolath, członkowie prezydyum parlamentu niemieckiego, poseł Bassermann, Gerhard Hauptmann i inni.

Aresztowanie defraudanta.

Petersburg. Inżynier Tregubow, kuzyn ministra komunikacyi, który budował część kolei amurskiej, został wczoraj aresztowany, z powodu wykrycia malwersacyj przy śledztwie wdrożonem przez senatora Medema.

Szpiegostwo.

New Port. Uwięziony przed kilku dniami pod zarzutem szpiegostwa Niemiec Salba został wypuszczony na wolność. Uwięzieni również pod zarzutem szpiegostwa Sarry, Denik i Grassall wypuszczeni zostali za kaucyą na wolność, ponieważ śledztwo dotąd nie dostarczyło przeciw nim dowodów.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 23 marca.

NOWY HOTEL NARODOWY, własność dra Stanisława Adamskiego, ulica Poselska, 22, (gustownie odrestaurowany. Parkiety, światło elektryczne, restauracya, łazienki w miejscu. Pokoje ze światłem od 2 koron w zwyż i stajnia): Edwardowie Majewscy i Leopold Newicki z Kazimierzy Wielkiej (Król. Pol.), Józef Pluton z Paryża, Emil Novaković z Wiednia, Edwardowie Alexandrowie z Nowego Sącza, Marya Kazimiera z Warszawy, Janusz Łaszczewski z Kociołek (Król. Pol.), Władysław Ukleja z Krosna, Wacław Karśnicki ze Skarzyska (Król. Pol.), Jan Zaborowski, Józef Warecki, Stanisław Łap[illegible]ski z Sosnowca, X. Wojciech Janas z Andrychowa, Andrzej Kolasiński z S[illegible] (Król. Pol.), Gaudenty Kapłański z Tarnowa, Hugo Dite z Wadowic, Maryan Köhler z Jordanowa, Józef Meer z Rzeszowa, dr Alfred Kalisz z Biecza, [illegible] Drozgała z Nowego Targu, Józef Twardowski z Jaworzna.

HOTEL BELVEDERE, ul. Basztowa, 27, w pobliżu dworca kolej. (pokoje od 2 koron. Łazienki, restauracya kawiarnia na miejscu): dr Franciszek Strzelec z Pardubic (Czechy), dr Wacław Wanderer z Pragi, Zygmunt Wilkosz z rodziną z Berlina, sędzia Piotr Maniecki z Kęt, Alina Głębocka z rodziną z Białej (Podole), Władysław Kowalski, Edward Ringman z Zakopanego, Bolesław Brauvall, Julian Luberdowicz z Nowego Targu, Józef Maresch z Wiednia, Władysław Teodorczuk ze Lwowa, Bartłomiej Wacławek z Neumarkt (Austrya dolna), Józef Ponik, Wilhalm Schilch z Lincu, Rudolf Bucher z Bielca (Karyntya), Leonard Lowery z Coventry (Anglia).

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 23 marca. — Kursa giełdy wiedeńskiej: Losy: a) procentowe: Austryackiego zakładu kredytowego z obl. pro. z roku 1880 3-pro. 302·—. Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 253·—. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-pro. 3[illegible]0·—. Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-pro. 248·—. Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-prc. 119·—. b) bezprocentowe: Budapesztańskie (Basilica) 5 złr. 29·25. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 4[illegible]0·—. Clary złr. 40 m. k. 1[illegible]0·—. Pożyczka m. Lublany 20 zł. 73·—. Czerwonego krzyża austr. tow. 10 zł. 67·—. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 złr. 3[illegible]·—. Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 7[illegible]·—. Salma 40 złr. m. 330·—. Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 243·95. Tureckie oblig. prem. kolei prc. [illegible]. Losy kom. m. Wiednia z 1874 roku 50·—.

Berlin, 23 marca. — Austryackie banknoty 84·75. Spirytus —·—.

Paryż, 23 marca. — Renta 3-pro. 9[illegible]·32. Mąka 35·40.

Wiedeń, 23 marca. — Zamknięcie wczorajszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 6[illegible]0 2[illegible], węg. Zakł. kred. 8[illegible]7 2[illegible], Anglobanku 3[illegible]6 25, Unionbanku 6[illegible] 75, Länderbanku 5[illegible]8 75, Bankverein 539 [illegible], Bodencredit 12[illegible] 70, Galic. Banku hipotecznego 698 —, Akcye praskiego banku kredyt. 700 —, Kolei państwowych 7[illegible]1 —, kolei południowej 106 50, kolei północnej 49[illegible] 80, kolei Czerniowieckiej — —, Alpiny 9[illegible] 75, Rima Muranyi 721 25, Praskiego Tow. żelaznego [illegible]0 04, Fabryki broni 887 —, Akcye tureckie tyt. 329 —, Gal. Karp. Tow. naft. 717 —, Obl. węg. indemnis. — —, Renta majowa [illegible]9 85, Austr. renta koron. [illegible]9 8[illegible], Węgier. renta koron 89 50, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 91 40, 4% Listy Banku hip. 9[illegible] 75, 4½% Listy Banku hip. 93 35, 5% Listy Banku hip. 110 —, 4% Listy Banku kraj. 93 10, 4½% Listy Banku kraj. 96 [illegible], 4% Gal. Obl. propin. 97 55, 4% Gal. pożyczki kraj. 1893 90 6[illegible], 4% Pożyczki m. Lwowa 92 —, 4% pożyczka m. Krakowa 89 —, Losy tureckie 244 50, Marki 118 05, Ruble 254 50, Rosyj. pożyczka 103 50, Skoda 732 —, Powsz. B. depoz. — —.

Usposobienie spokojne.

Wiedeń, 23 marca. — Cukier 35·00—35·10; 25·90—26·00 spokojny. Spirytus i nafta niezmienione.

Berlin, 23 marca. — (Zamknięcie giełdy). Austryackie kredyty 204·—; Austr. kolej państw. —·—; Disconto 18[illegible]·37; Tow. handlowe 170·62; Losy tureckie 169·—; włoskie —·—; Noty austr. 84·75; Wiedeń krótki 84·60; Noty rosyjskie 215·65; Nowy Jork —·—; 4½ polsk. listy zastawne 98·50; Ameryk. noty 490·50; 3% pruskie konsole 81·30; Lombardy 17·37; Reichsbank 136·40; Packetfahrt 139·87; Warszawa krótkie —·—.

Obiady

z trzech dań. domowe, zdrowe i smaczne, wydaje na miejscu i do domów po cenach konkurencyjnych **Mleczarnia, ul. Zwierzyniecka 23.** 1259 8 11

Wielka sprzedaż jabłek

kompotowych i deserowych po najniższych cenach we dwóch składach: **ulica Mikołajska 7 i Stolarska 5** w pobliżu Małego Rynku. **Grzegorz Cmoć.** 2733 4 5

Biuro

pisania na maszynie i pomnażania przyjmuje wszelkie roboty w języku: **polskim, francuskim, niemieckim i angielskim** od godz. 9—5. — Ulica Batorego 1, front, na lewo. 1007 10 10

Kandydat adwokatury

poszukuje posady koncypienta. Akselrad, Brody. 2828 2 3

Pianista

i skrzypek, zgrani (może być kwartet, kwintet), poszukują zajęcia na sezon letni w miejscu kąpielowem. Zgłoszenia przyjmuje Biuro dzienników i ogłoszeń Maryana Hupczyca w Krakowie, ul. Wiślna 2, za okazaniem kwitu inseratowego pod **Skrzypek 10.** 2584 4 4

Sprzedam

4 sztuki młodego bydła. Ul. Lubicz 2 (pałac, parter prawy). 2785 3 3

Introligatornia

w mieście powiatowem, zaopatrzona w najnowsze maszyny, z powodu objęcia większego interesu zaraz do sprzedania. Wiadomości udzieli **E. Danik, Rawa Ruska** (Galicya). 2881 2 3

Tablica XVIII.

Nowo zaprowadzona przez **Krakowskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń** jest nadzwyczaj tanią i odpowiednio do dzisiejszych stosunków społecznych ułożoną. 170 2 5

Bliższych informacyj udziela chętnie DOM BANKOWY

Karola Gottlieba

jako agencya Krakow. Tow. wzaj. ubezpieczeń

Kraków, Rynek główny 17.

Pensyonat Ukraina H. Kossakowskiej

Karmelicka 40.

Pokoje na czas dłuższy i krótszy. Obiady na miasto i w miejscu. 2903 2 6

Pożyczki dla P. T. Urzędników państwowych, autonomicznych, oficerów, adwokatów, notaryuszy, lekarzy, inżynierów, księży, profesorów, nauczycieli i straży skarbowej do najmożliwszej wysokości na 30-letnią spłatę załatwia za kondyktem i bez informacyi w sprawie ubezpieczenia na życie udziela ustnie lub pisemnie Reprezentacya **„Beamten Vereinu"** Lwów, ul. Kopernika 26, II piętro. 2830 4 8

We Witowie

obok **Zakopanego willa z ogrodem do sprzedania.**

Wiadomość: Dr Janiszewski, Kraków, ul. Łazienna 9. 2458 3 3

Na Pesach

1) **Herbata ros.**
2) **Kawa**
3) **Sok malin.**
w paczkach i na wagę

Jonatan Birnbaum Kraków. Miodowa 3. 2038 4 4

Siwe włosy!

znikają **natychmiast** po użyciu środka

W. Seegera „Wesena" farby orzechowej K 2·40

W. Seegera „Nuxol" lub „Pigmentin" K 2·40 K 4·—

Kto chce je usunąć **powoli i nieznacznie,** niech użyje środka

W. Seegera „Nuancin" K 4

przetworu przeźroczystego jak woda, podobnego raczej do wody na włosy.

Komu **wypadają** włosy lub ma **łupież** (łuski) **na głowie,** niech używa wody do włosów

W. Seegera balsamu brzozowego

który zawiera czysty, **leczący** sok brzozy.

Jedynie prawdziwe wyrobu W. Seegera, Wiedeń. — Warszawa. Składy we wszystkich aptekach, drogueryach, lepszych perfumeryach i zakładach fryzyerskich.

Generalny zastępca: Szymon Tilles, Wiedeń II., Taborstrasse 46. 83 17 30

Farby, pokosty

lakiery do malowania podłóg, drzwi, okien itp. — **Szczotki do froterowania** ręczne i nożne. — Masę francuską. — Środki do tępienia pluskiew i moli — poleca najtaniej 1398 16 104

SPORN i SKA

Kraków, Floryańska 14.

256 13 0

Biuro techniczne Wiktora Skołyszewskiego

inżyniera kultury rządowo upoważnionego geometry cywilnego

Kraków, ul. św. Jana l. 14

Nr Telefonu 2208 811 12 0

przeprowadza wszelkie roboty w zakres miernictwa wchodzące, a mianowicie: podziały gruntów, odgraniczenia gruntów, zdjęcia tryangulacyjne dla celów regulacyi miast, sporządza plany regulacyi miast, zdjęcia tachymetryczne w celu projektowania budowy dróg i kolei żelaznych, niwelacye, sporządza plany budowy wodociągów i kanalizacyi, nawadniania i odwadniania gruntów, osuszania bagien etc. Udziela wszelkich informacyj w sprawach technicznych bezpłatnie

FERNET-BRANCA

Osobliwość firmy Fratelli Branca, Medyolan

jest wskutek swych **niezmiernie dyetetycznych i wybitnie żołądek wzmacniających** własności znana jako

114 **najlepsza w świecie gorzka** 19 51

wódka żołądkowa

Główna sprzedaż: **Zygm. Winter, Wiedeń III, Ungargasse 20.**

Amerykańskie urządzenia biurowe marki: „ARBOR"

przewyższające co do jakości i przystępnej ceny absolutnie każdy towar konkurencyjny, dostarcza generalny zastępca na Galicyę:

2543 **„ARGUS"** 10 0

Kraków, Floryańska 47. Tel. Nr. 1408.

Fabryka pieców kaflowych Tomasza Danza

właścicielka firmy P. Danzowa

w Krakowie, Zwierzyniec, ul. Łączna. Tel. 2331.

Poleca PIECE KAFLOWE w różnych gatunkach i kolorach oraz KUCHENNE wszelkich typów

Szczególniej zasługują na uwagę PIEGE BIAŁE, odznaczające się czystością i białością od wszelkich innych dotychczas wyrabianych.

Wszelkie reperacye, przestawiania wykonuje szybko i punktualnie po cenach nader przystępnych.

Na żądanie wysyła się cenniki i próby kafli darmo i opłatnie. 885 11 26

Rok założenia 1902. Rok założenia 1902

Inż. STANISŁAW ŻMIGRODZKI BIURO ELEKTROTECHNICZNE

Kraków, Grodzka 62 (naprzeciw kościoła św. Idziego). Telefon 592.

Motor benzynowy stojący 8 HP., prawie nowy, z powodu powiększenia ruchu tanio do sprzedania.

Elektromotory dla prądu stałego z saniami, regulatorem, zupełnie nowe i gotowe do ruchu od 6 do $^1/_3$ HP., z powodu nagromadzenia składu po cenie kosztu do pozbycia.

Urządzenia elektrycznego oświetlenia i siły dla wszelkich gałęzi przemysłu. — Pierwszorzędne polecenia! 977 9 0

Towarzystwo Kredytowe dla handlu i przemysłu w Podgórzu

rozpoczęło swą działalność z dniem 20 marca 1912 r.

w Rynku gł. pod L. 3.

Towarzystwo przeprowadza na rachunek członków wszelkie transakcye finansowe w granicach statutem określonych — **przyjmuje wkładki oszczędności za oprocentowaniem po 5%** od sta od dnia złożenia do dnia podjęcia.

Podatek rentowy opłaca Towarzystwo z własnych funduszów.

Do przystąpienia w charakterze członków zaprasza P. T. Publiczność

Dyrekcya.

2846 2 3

Zakopane

ulica Krupówki l. 31.

Kamil Baum

Tarnów

ulica Katedralna l. 2.

Bazar zakopański

najstarsza firma chrześcijańska poleca

Rzeźby, Ciupagi, przybory do szycia, pisania, malowania i pamiątki.

Skład papieru

Drukarnia à la minut, składnica przyborów szkolnych Polskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie. 31 9 0

Księgarnia G. Gebethnera i Sp. w Krakowie

poleca najnowsze wydania:

	koron
Konopnicka M. **Poezye w nowym układzie VII.** Nowe pieśni. Wydanie nowe	2 60
— **Poezye w nowym układzie VIII.** Głosy ciszy. Wydanie nowe	2·60
Shakespeare W. **Dzieła dramatyczne w 12 tomach.** Tom III. 2 K, na lepszym papierze	2·60
— **Dzieła dramatyczne.** Tom I. i II. w oprawie	4·80
Sienkiewicz H. **Pisma Tom XXXVI.** 2·60 K, w oprawie	3·40
Witkiewicz St. **Juliusz Kossak.** 260 rysunków w tekście, 8 intagliodruków. 6 fascimilij kolorowych z akwarel. Wydanie drugie rozszerzone, w ozdobnej oprawie	30·—
Żeleński W. **Nauka pierwszych zasad muzyki.** Wyd. II.	2·60

Do nabycia we wszystkich księgarniach. 2921 1 3

Pierwsza w kraju

Szkółka wyłącznie drzew owocowych karłowych J. Tacikowskiego i A. Palucha

w Prądniku Czerwonym pod Krakowem (poczta w miejscu).

Drzewka z naszych szkółek są pierwszorzędne pod względem siły i jakości odmian, mimo to, sprzedajemy po najniższej cenie. — Cenniki wysyłamy tylko na żądanie. 2506 4 0

„SZATNIA"

Spółka z ogr. odpow.

Kraków, Sławkowska 14

poleca

na sezon wiosenny i letni

obficie zaopatrzony skład ubrań męskich. Wszelkie zamówienia wykonuje się według ostatniej mody szybko i wytwornie. — Specyalność: ubrania sportowe. 2467 5 0

Ceny nader niskie. Materyał doborowy.

Wypożyczalnia książek

A. Gumplowicza w Krakowie

obecnie Bracka 9.

Na prowincyę wysyłki w skrzyneczkach. 116 17 0

Kto

chce mieć białe i zdrowe zęby, będzie używać tylko

„Kremu perłowego"

Jana Ihnatowicza

Tuba kremu perłowego 50 hal.

2344 6 0

Do sprzedania

nowe urządzenie sklepowe, aparat na kawę, oraz kasa kontrolna »National« w handlu **E. Schwimmer, Kraków, Floryańska 35.** 2649 5 0

Zakład pogrzebowy „Concordia" JANA WOLNEGO

Plac Szczepański L. 2 (dom własny). — Telefon Nr 331.

Zakład podejmuje się urządzeń pogrzebowych, oraz sprowadzania zwłok ze wszystkich krajów europejskich. 11 65 0

W Krakowie jedyny, który posiada własny wyrób trumien.

Od roku 1868 za świetne uznanie:

BERGERA LECZNICZE MYDŁO SMOŁOWCOWE

firmy G. Hell i S-ka przez wybitnych lekarzy polecane, jest używane w bardzo wielu państwach Europy ze świetnym skutkiem przeciw

wyrzutom skórnym wszelkiego rodzaju

w szczególności przeciw powtarzającym się i pasożytniczym wyrzutom, przeciw liszajom, jako też przeciw siności nosa, wydymkom z odmrożenia, potowi nóg, łupieżowi brody i głowy. **Bergera mydło smołowcowe** zawiera 25% smołowca drzewnego i wyróżnia się znacznie od wszelkich innych mydeł smołowcowych w handlu będących. — **W uporczywych cierpieniach skórnych używa się** także bardzo skutecznie

Bergera mydła smołowcowo-siarczanego.

Jako łagodniejsze **mydło smołowcowe** do usunięcia wszelkich nieczystości cery, przeciw wyrzutom skórnym i na głowie u dzieci, tudzież jako niezrównane **mydło do mycia i do kąpieli służy do codziennego użytku**

Bergera glicerynowe mydło smołowcowe

zawierające 35% gliceryny i pięknie pachnące.

Jako wybitnego środka domowego na skórę używa się dalej ze świetnym skutkiem

Bergera mydła boraksowego

a mianowicie: przeciw pryszczom, opaleniu, piegom, trądzikom i innym wyrzutom.

Cena kawałka każdego gatunku 70 hal. wraz ze wskazówką. Nowość:

Bergera płynne mydło smołowcowe

znakomicie skutkujące przeciw chorobom skórnym, łupieżowi głowy i brody, tudzież jako środek na porost włosów. Flaszka K 1·50.

Żądać wyraźnie **Bergera** mydeł firmy **G. Hell et Comp.** i baczyć na odbity tu znak ochronny i obok znajdujący się podpis firmowy na każdej etykiecie.

Odznaczenie honorowym medalem w Wiedniu 1883 r. i złotym medalem powszechnej wystawy w Paryżu 1900.

Wszelkie inne lecznicze i hygieniczne mydła Bergera są wymienione w sposobie użycia do każdego mydła dołączonym. 2177 24 24

G. HELL et Comp., Wiedeń, I., Biberstrasse 8.

Dostać można w aptekach, drogueryach i handlach tego rodzaju.

Słuchacz praw

katolik, zdolny korepetytor, poszukuje lekcyj. **K. B.** poste restante **Kraków,** za okazaniem stempla 50 ct. z r. 1888. 166 2 0

Buchalter

samodzielny, władający językiem polskim i niemieckim, znajdzie zaraz posadę. Zgłoszenia pod „Buchalter" do Biura ogłoszeń Feliksa Stattera, ul. św. Marka 21. 2925 2 2

Do wynajęcia

zaraz lub od 1 kwietnia 4 pokoje, przedp. kuchnia, łazienka, pokój dla służby, oświetlenie elektr., przy ul. Kremerowskiej 6. Wiadomość na miejscu. 2719 7 12

Masło deserowe

pierwszej jakości, niebywałe dotąd w Krakowie, poleca

Spółka Spożywcza Związku Ekon. U. P. a N.

Podwale 6. 2938 2 2

Do handlu rękawiczek

i towarów galanteryjnych pod firmą F. Lubański, ul. św. Anny 2, potrzebna **młoda osoba** z pewną wiedzą kupiecką lub ogólną, miejscowa, mieszkająca przy rodzicach. 173 2 3

Poszukuję zaraz

zdolnej panny do korespondencyi polskiej i niemieckiej, piszącej na maszynie. **W. Halski, Szewska 23.** 2908 2 5

Ostatnie zamówienia na Święta Wielkanocne

przyjmować będę w Wielki wtorek

SIERMONTOWSKI

fabryka wyrobów cukierniczych KRAKÓW. 2870 4 10

Większy handel żelaza

poszukuje **kierownika firmy** za dobrem wynagrodzeniem.

Kaucya stanowczo wymagana.

Warunki: Znakomita znajomość handlu; odpowiednia praktyka i doskonałość w ekspedycyi.

Zgłoszenia do firmy S. H. Radołowicz, Lwów, Plac Halicki 12. 2912 2 5

W folwarku

oddalonym o 2 klm. od Rynku, a leżącym przy szosie, prowadzącej z Krakowa do Kocmyrzowa, jest mieszkanie, suche i słoneczne, składające się z 3 pokoi i kuchni od 1 kwietnia b. r. do wynajęcia. Przystanek kolejowy na miejscu. Wiadomość u p. G. Nabla, Kraków, ul. Wielopole 15, II piętro. 2898 2 2

Reumatyzm nawet zastarzały, jak można wyleczyć darmo i bezpłatnie, podam każdemu jedynie prawdziwy sposób. Marka pocztowa na odpowiedź. Fr. Slach, Ujezd pod Kladnem, Czechy. 2880 2 3

Posada

do objęcia dla panny izrael. lub praktykanta z praktyką biurową. Wymagany jest język polski i niemiecki, biegłość w rachunkach i czytelne pismo. Reflektanci z fachu korzennego mają pierwszeństwo. **Maurycy Finker w Krakowie,** ul. Dietlowska 23. 2894

Piękny dwór

z 50 ciu morgami ziemi (w tem ogród spacerowy i owocowy) w odległości 8 klm. od gł. Rynku krakowskiego, a $4^1/_2$ klm. od najbliższej stacyi kolejowej, jest do sprzedania. Wiadomość u Dra F. Jakubowskiego, ulica Bracka l. 10, Kraków. Pośrednictwo wykluczone. 2770 6 0

Miód! Masło!

Miód pszczelny, naturalny, kuracyjny, blaszanka 5 kg. 6·70; najprzedniejszy lipcowy K 7·20. Masło stołowe paczka 5 kg K 12·50, kuchenne solone paczka 5 kg K 11. Wysyła za zaliczką **Szymon Ganga, Husiatyn 5.** 2882 2 5

Józef Sperling

Kraków, Dunajewskiego 7.

poleca:

Kompletne urządzenia sypialń jadalń, gabinetów męskich.

Wielki wybór garniturów klubowych.

Stylowe urządzenia salonów, dekoracye.

Urządzenia will, zakładów leczniczych, hoteli, lokalów i t. p. 29 11 0

Projekty fachowych architektów i art. malarzy polskich.

Nowo otworzony skład porcelany, szkła, lamp naftowych i elektrycznych pod firmą **O. BLAU** **Kraków, Rynek gł. 8, w podworcu.** Dla P. T. Restauratorów znaczny rabat. Poleca po bardzo niskich cenach serwisy i szkło stołowe, garnitury na umywalnie, figury terrakotowe, naczynia aluminiowe, alpaccę berendorfską.

Mais 4/4
Mais 5/3
Mais Monopol

FABRYKA TUTEK J. Majewski i Ska w Krakowie poleca swoje wyroby „HAREM“ z bibułki egipskiej „verge combust“ **spalające się bez popiołu**

2090 9 10

Zenit 4/4
Zenit 5/3
Zenit Monopol

Zakład artystyczno-kamieniarski i budowlany

Józefa Kuleszy

naprzeciw cmentarza w Krakowie, posiada wielki wybór gotowych pomników z piaskowca, granitu i marmru. Podejmuje się wykonania grobowców w miejscu i na prowincyi. Telefon 759.
33 68 0

SALON SZTUKI

w salach magazynu fortepianów firmy

B. Gabryelska

Rynek główny 35 (Krzysztofory).

Dzieła najwybitniejszych malarzy polskich.

W niedzielę i święta zamknięty.

227 **Wstęp bezpłatny.** 68 0

Sprzedaż także na spłaty do 20miesięcy.

Willa w Krynicy

do wydzierżawienia. Położenie najpiękniejsze, pokoi 20. Bliższe szczegóły u p. Opieńskiej w Krakowie, ul. św. Tomasza 24, II p., między 12—3. 2937 1 3

Zakład malarstwa dekoracyjnego

Edwarda Czernichowskiego

został przeniesiony z ul. Szewskiej l. 4, na **ul. Długą l. 38** (narożnik placu Słowiańskiego). — Dziękując za dotychczasowe zaufanie, polecam się nadal łaskawej pamięci i kreślę się z poważaniem **Edward Czernichowski.**
2940 1 3

Na Sanatoryum

zakład naukowy lub wilegiaturę do sprzedania
15 klm. od Krakowa, w ślicznej, zdrowej, górskiej okolicy, z widokiem na Tatry, dwie partye gruntów bez budynków, po 1000 kor. za 1 morg.

1) 50 morg., w tem 20 roli i 30 lasu szpilkowego.

2) 35 morg., w tem 12 roli i 23 lasu szpilkowego.

Adres **u Dra Stefana Kirchmayera,** adwokata **w Krakowie.** 2951 1 3

Czyszczenie okien

posadzek, zapuszczanie, oraz froterowanie tychże wykonywa Zakład czyszczenia.

„ARTUR“

Ceny niskie, ludzie fachowi. — Adres:
2856 2 2 **ul. Gołębia l. 16.**

Panna

biegła w języku niemieckim, polskim, w stenografii niemieckiej i pisaniu na maszynie, posiadająca praktykę biurową, poszukuje odpowiedniego zajęcia. Zgłoszenia: Główna Agencya dzienników J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2, pod **K. M. R.** 2933 1 3

Poszukuje się zastępcy

do prowadzenia interesu koncesyjnego obok handlu korzennego na swój rachunek za kaucyą, w miasteczku ruchliwem oddalonem 35 kilometrów od Krakowa. Warunki korzystne. Interes ma być zapewniony. Objęcie może nastąpić zaraz. Zgłoszenia listowne pod **2946** przyjmuje Admin. „N. Reformy“. 2946 1 3

Pomocnika handlowego

lepszej siły poszukuje **handel farb Juliana Polaka w Stanisławowie.** 2944 1 3

Adwokat Dr Dawid

w Nowym Sączu

poszukuje **rutynowanego koncypienta** z prawem substytucyi. Posada zaraz do objęcia. 2950 1 3

Landolet, karetka

i półkryte powozy, używane, w dobrym stanie, tudzież **2 pary szorów** używanych, w dobrym stanie, tanio do nabycia w pracowni powozów **St. Bocheńskiego w Nowym Sączu.**
2065 5 0

Dyrekcya koncertów krakowskich

Sala Starego Teatru.

We czwartek 28 marca 1912 roku

XII i ostatni koncert abonamentowy

Po raz pierwszy w Krakowie

ALFRED

GORTOT

pianista.

Bilety w kasie Starego Teatru.

71 20 0

BENZ

Oddział dla

samochodów: luksusowych, ciężarowych, dorożek, autobusów

Grand Hôtel

motorów: stałych dla celów przemysłowych i urządzeń światła, motory ssąco-gazowe Diesel'a, urządzenia kinematograficzne

Rynek gł. 43.

Specyalność:

„Benz-Cichy“ 18 HP.

kompl. wyposażony za cenę K 11.000·—

Austryackie Towarzystwo motorowe

BENZ,

Filia w Krakowie. 2439 4 0

Biuro przy Stowarzyszeniu Nauczycielek

w Krakowie, ul. Karmelicka 36

ma zaraz do umieszczenia kilka **Bon Niemek Fröbianek** i **Bony Polki** z bardzo dobremi poleceniami.
2913 1 3

SKŁAD FORTEPIANÓW

pianin i harmonium
oraz wypożyczalnia

ZYGMUNTA RABY

Kraków, ul. św. Jana l. 13

poleca najlepsze instrumenta Braci Stingl i kilku innych firm. Fort. używane krótkie zawsze na składzie. 251 36 0

1000 korcy ziemniaków „Gracya“

ma zaraz do zbycia po cenie: rafowane 7 kor., wybierane 8 kor., loco stacya, **Zarząd dóbr Szczucin.** 2943 1 8

Na święta

już nadeszły wszystkie świeże towary kolonialne do handlu

Wojciech Olszowski

171 3 0 **Kraków**

Mały Rynek, róg ul. Szpitalnej.

Dla Związku ekonomicznego daje 6% rab. po potrąceniu mąki, cukru i soli.

Udzielam lekcyj

oddzielnych i zbiorowych języka niemieckiego i francuskiego. Cena zbiorowych 2 kor. miesięcznie, oddzielnych według umowy. Studencka 5, I p., na prawo. 2609 3 3

Zarząd burzenia

Hotelu Centralnego

ma tanio do sprzedania: cegłę całą, połówki, wiązania dachowe, belki, deski, drzwi, okna, piece kaflowe pokojowe, schody kamienne i dębowe z balustradami, posadzkę dębową, trawersy, urządzenia elektryczne, wodociągowe i gazowe, oraz portale sklepowe. Wiadomość na miejscu w każdej porze, plac Matejki, róg ulicy Basztowej. 2831 3 5

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

Pierwszej Chrześcijańskiej Spółki Spożywczej

w Krakowie

odbędzie się w sali domu robotniczego przy ul. św. Tomasza l. 13 w niedzielę **dnia 31 marca 1912 r.** o godzinie 4-tej po południu.

Porządek obrad:

1. Zagajenie;
2. Protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
3. Sprawozdanie Dyrekcyi o otwarciu Filij w Podgórzu i Wieliczce;
4. Sprawozdanie Rady Nadzorczej o objęciu sprawy Generalnego Towarzystwa handlowego;
5. Zmiana statutu;
6. Wybór uzupełniający Rady Nadzorczej;
7. Wnioski i interpelacye. 2949

O liczny udział uapraszają:

Za Radę Nadzorczą

Sekretarz: Stanisław Wajda m. p. Prezes: Dr. J. Bogdanik m. p.

Magazyn pod firmą Lotti Korall

Kraków, Grodzka 9 2813 2 20

poleca na sezon obecny doborowe towary w konfekcyi dziecięcej dla chłopczyków i panienek do lat 16, dla pań bluzy, spodnice, halki, suknie haftowane etaminowe. — Ceny niskie. — Zamówienia uskutecznia w 24 godzinach.

AMERYKAŃSKIE URZĄDZENIA BIUROWE

FILIA W KRAKOWIE PRZY UL. FLORYAŃSKIEJ 28. I. p.

„JERRY“ i S-KA

Telefon 1416.

1525 18 0

Na długie wieczory

Beletrystyczna i naukowa

wypożyczalnia książek p. F. J. Gumplowicz znajduje się

stale przy Pl. WW. Świętych 8.

Nr Tel. 2372. — **Nowości** we wszystkich działach.

Dla abonentów z prowincyi wysyłka w specyalnych skrzynkach. 250 13 0

Drukarnia Literacka

w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10.

wykonuje Druki zwyczajne, Druki ozdobne i kolorowe, Książki: naukowe szkolne ze wszystkich działów wiedzy, do nabożeństwa, Poezye, Broszury, Odezwy, Wydawnictwa ludowe, Kalendarze, Roczniki, Czasopisma, Tygodniki, Kosztorysy, Sprawozdania, Rachunki, Memoranda, Książki kupieckie: zwykłe i do kopiowania, Nagłówki listowe, Koperty, Cenniki, Katalogi, Rejestra, Prospekty, Kwitaryusze, Tabele, Układy cyfrowe, Zaproszenia ślubne, Menu, Programy, Bilety wizytowe, Karty i Listy żałobne, Adresy, Powinszowania, Karty korespondencyjne, Karty noworoczne, Udziały akcyjne, Afisze, wszelkie druki dla Sądów, Urzędów gminnych, parafialnych, Szkół i t. p.

po cenach nader przystępnych, szybko i gustownie, najładniejszymi modernistycznymi krojami pism, drukiem czarnym lub też kolorowym. Telefon Nr. 401.

Rządca L. K. Górski.

Nowości! Nowości!

Wydanie jubileuszowe

Favorit żurnal sezonowy na wiosnę i lato **1912**

wydanie z polskiem objaśnieniem mód, cena 1·20 K, z przesyłką 1·60 K, za zał. 1·85 K — poleca skład żurnali gotowych krojów i manekinów

M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

Prosimy żądać tylko wydania z polskiem objaśnieniem. 1981 8 14

Rządowo uprawniona

fabryka wód mineral. sztucz. i specyalnych leczniczych

pod firmą

K. RZĄCA i CHMURSKI w KRAKOWIE

przy ul. św. Gertrudy pod Nr. 4

wyrabia pod kontrolą komisyi Przemysłowej Tow. Lek. Krak. polecone przez tok Tow

wody mineralne sztuczne

odpowiadające składem chemicznym wodom: BILIŃSKIEJ, GESSHÜBLERSKIEJ, SELTERSKIEJ, VICHY, MARYENBADZKIEJ, HOMBURG, KISSINGEN, tudzież

specyalne lecznicze 15 120

jak: litową, bromową, jodową, żelazistą, kwaśną, oraz **wody lecznicze normalne** z przepisu **Prof. Jaworskiego.**

Sprzedaż cząstkowa w aptekach i drogueryach. — Cenniki na żądanie franco.

Obiady konkurencyjne

z 3 dań po 1 koronie. — Ulica Długa l. 21, II piętro, drzwi na prawo. 1919 13 15

Poszukuje się wspólniczki

do restauracyjnego interesu z kapitałem 2 do 3 tysięcy koron. Zgłoszenia pod **P. K. J.** poste restante **Kraków**, za okazaniem kwitu inserat. 2890 2 2

Kupuje i sprzedaje

różne meble, fortepiany krótkie, pianina, broń i t. p. Handel mebli i różnych rzeczy, Kraków, ul. św. Jana l. 28. 2839 5 20

Do większego biura

handlowego w Krakowie poszukuje się **panny,** znającej dokładnie stenografię polsko niemiecką, oraz piszącej biegle na maszynie. Reflektuje się tylko na siłę pierwszorzędną. Zgłoszenia nadsyłać należy do Biura ogłoszeń Feliksa Stattera, ul. św. Marka 21 pod „**K. F. 40**“.
2845 3 3

Do sprzedania

willa drewniana o kilku pokojach w górskiej okolicy, 10 minut piechotą od kolei. Wiadomość: Biuro „Reklama“ pod znakiem **„Willa“,** Kraków, ulica Krowoderska 15. 2559 10 0

Po najwyższych cenach

kupuje używane ubrania męskie itp. **M. Schwarc,** Kraków, ul. Estery 11. Kartka wystarczy. 1959 12 20

Kupię majątek

około 200—250 morgów w Galicyi zachodniej, w zupełnej równinie i bez lasu. Agenci wykluczeni. Zaliczka wysoka. — Zgłoszenia listowne pod **K. Z.** przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“. 2852 2 3

Patent austr. 41.756.

Wyrób krakowski!

Doskonałe pokrycie dachów.

Lekkie, piękne, nie wymaga nigdy reperacyi.

Najwyższy stopień ogniotrwałości

1809 11 20

ASBIT

łupek asbestowy

odporny na wiatry i zmiany powietrza.

Fabryka łupku asbestowego „Asbit“ Spółka z ogr. por.

KRAKOW

Fabryka: ul. Starowiślna 89.
Biuro: ulica Starowiślna 48.

Ożeni się

z panną wyzn. mojż., posiadającą odpowiednie wykształcenie i majątek, kawaler w średnim wieku, urzędnik stały z VIII rangą w Krakowie. Zgłoszenia nieanonimowe pod **„Wzajemne zaufanie“** poste restante **Kraków,** główna poczta, za okazaniem kwitu insesatowego. Pośrednictwo nie wykluczone. 2034 5 5

Założony w r. 1879

Zakład artystyczno-kamieniarski BRACI TREMBECKICH

Kraków, ul. Rakowicka 7, tel. 462.

wykonuje grobowce i pomniki, tak w miejscu jak na prowincyi, oraz poleca wielki wybór pomników gotowych z piaskowca, marmuru i granitu
43 293 300

Pokój pięknie umeblowany

za 30 kor. miesięcznie, zaraz do wynajęcia. Skawińska 12, parter. 2919 2 3

PAPIERY LISTOWE I KOPERTY

Z FABRYKI S. W. NIEMOJOWSKIEGO i SKI WE LWOWIE.

WSZĘDZIE DO NABYCIA.

2723 7 0

Żegiestów-Zdrój, Pensyonat

pod nowym zarządem **B. Kuchcińskie,** Pokoje słoneczne z balkonami. Kuchnia wyśmienita. Potrawy na świeżem maśle. Dzienniki. Ceny umiarkowane. Wiadomość: B. Kuchcińska, Kraków, Kołłątaja 1?. 2779 2 2

Szkółka frebloswka

Teofili Rydlińskiej

przyjmuje dzieci każdego czasu, zapewniając troskliwą opiekę. 76 18 0

Ulica Sławkowska 27, I piętro.

UCZCIE SIĘ OBCYCH JĘZYKÓW W INSTYTUCIE ANSONA

Z DYPL. NAUCZ. ODNOŚN. NARODOWOŚCI

PROSPEKTY, LEKCYE PRÓBNE

KRAKÓW UL. JAGIELLOŃSKA 9.

2417 8 0

Proszę spróbować

biszkoptów krakowskich (t. zw. albertów), które wyrabia w pięciu gatunkach t. j. **Kordyjanki, Chochliki, Wawelki i Waniliowe,** fabryka czekolady, herbatników i albertów **A. Piasecki w Krakowie,** a każdy przekona się, że są przewyborne i dobrocią i smakiem przewyższają tego rodzaju wyrób zagraniczny. 216 30 0

Handel żelaza Józefa Fertiga

w Krakowie, ulica Szewska l. 8.

50 przedmiotów naczynia z najlepszej emalii niebieskiej za K 40.
50 przedmiotów naczynia „Spinx“ za K 50.
Naczynia czysto niklowe, łóżka blaszane, drabinki pokojowe i umywalki ładne po cenach bardzo niskich.
Prymuse szwedzkie Nr 30 K 8·80, Nr 0 K 10·50, Nr 1 K 11·50.
Lodownie pokojowe najlepszej jakości od K 40 wyżej.
Maszyny do prania bielizny „pełną parą“ po 70 K 2263 7 8

Seminaryum przemysłu domowego

Ligi Pomocy przemysłowej

Lwów, ul. Pańska 11

rocznie cztery dwumiesięczne kursy różnych gałęzi przemysłu domowego.

Na rok 1912:

Styczeń—marzec: kurs parasolnictwa.

Luty—marzec: kurs kwieciarstwa sztucznego przy Filii Ligi Pomocy przemysłowej w Krakowie, ulica Straszewskiego 28.

Maj—lipiec: kurs konfekcyi, kroju i szycia krawatek.

Październik—grudzień: kurs gufrowania, fryzowania i konfekcyi piór modniarskich. 2598 2 26

Po każdym kursie wystawa prac uczenic.

Nauka na kursie bezpłatna.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.